

**BAZELE CONCEPTUAL-METODICE ALE REGLEMENT RII
GUVERNAMENTALE A STABILIT II FACTORILOR INFLA IONI TI
ÎN ECONOMIILE DE TRANZI IE**

GHEORGHE ILIADI
dr. hab., profesor cercet tor,
consultant tiin ific, INCE

Economic theory and practice of countries with market economy developed a large variety of measures for influence the demand and supply in national economies with the purpose of its restriction or stimulation, in this way they regulate the stability of inflation. Current market changes in the Moldovan economy allow to rely only on intermediate objectives of regulation the inflation stability, because until now it is still noticeable the insufficiency of market maturity infrastructure. Therefore it is necessary to develop conceptual and methodological bases of government regulation of inflationary stability factors in transitional economies. The new conceptual approach consequently resulted in practical recommendations of monetarism to use monetary circulation and monetary-credit policy in the system of government regulation for the inflation stability.

Key words: *inflationary factors, conceptual foundations, anti-inflationary policy, government regulation*

Teoria i practica economic a rilor cu economia de pia a elaborat complexe diverse de m suri de influen a restrângerii sau stimul rii cererii i ofertei în economiile na ionale, în felul dat reglementând stabilitatea infla iei. Schimb rile actuale ale pie ei în economia Moldovei permit de a se baza doar pe obiectivele intermediare ale reglement rii a stabilit ii infla iei, deoarece pân când este sesizabil insuficien a maturit ii infrastructurii de pia . De aceasta, este necesar de elaborat bazele conceptual-metodice ale reglement rii guvernamentale a stabilit ii factorilor infla ioni ti în economiile de tranzi ie. Noua abordare conceptual în consecin a condus la recomand rile practice monetari tilor s utilizeze circula ia monetar i politic monetar-creditare în sistemul de reglementare de stat pentru stabilitatea infla iei.

Cuvinte cheie: *factori infla ioni ti, bazele conceptuale, politica antiinfla ionist ,reglementarea guvernamental .*

JEL Classification: E31, E 42, G18, P24

Introducere. Teoria i practica economic a rilor cu economia de pia a elaborat complexe diverse de m suri de influen a restrângerii sau stimul rii cererii i ofertei în economiile na ionale, în felul dat reglementând stabilitatea infla iei. În func ie de starea economic (stadiul ciclului de afaceri, nivelul infla iei, deficitul bugetar etc.) se aplic anumite concep ii regulatorii.

În acela i timp, orice concept se bazeaz pe set de dou niveluri de obiective- int : scopuri intermediare (dinamica ofertei de bani, raportul dintre cererea i oferta de capital, ratele dobânzilor etc.), precum i scopurile finale (tempourilor de cre tere a infla iei, a venitului na ional, ocuparea for ei de munc etc.).

Con inutul de baz . În economiile nou formate caracterul specific îl au reglement rile de stat a condi iilor infla ioniste aferente stadiul de dezvoltare tranzitoriu a acestora. În acest context este necesar de observat c schimb rile actuale a pie ei în economia Moldovei permit de a se baza doar pe obiectivele intermediare ale reglement rii a stabilit ii infla iei, deoarece pân când este sesizabil insuficien a maturit ii infrastructurii de pia , care se manifest prin lipsa num rului necesar de unit i ale structurii institu ionale.

Este cunoscut faptul, c conform naturii tranzac iilor bursiere încheiate, practica mondial diferen iaz un num r mare de tipuri diferit a tranzac iilor bursiere. De exemplu, bursa bunurilor reale caracteristic etapei ini iale de tranzac ionare a schimbului i caracteristicile ei distinctive sunt considerate: reînnoirea periodic a comer ului, dedicarea comer ului unui anumit loc i subordonarea normelor stabilite, comer ului cu m rfuri en-gros, omogene, pentru compararea calit ii acestora. Bursa marfar , de obicei, ia form de m rfuri en-gros de importan local , pie e care au o concentra ie sc zut de produc ie, distribu ie

și consum, prin urmare, înființat în Republica Moldova, în încercare protejării intereselor naționale ale exportului de mărfuri care sunt extrem de importante pentru această unitate financiară, care deservește bursa futures. Deseori acestea sunt plasate în zone cu cea mai mare concentrare de resurse financiare, și anume în cele mai importante centre financiare. Fără creditarea bancară, nu este îndeajuns de o masă substanțială a fondurilor libere pentru tranzacționare futures din acest motiv în economia națională aceasta nu se utilizează.

Transformarea bursei din piața mărfii în piața drepturilor asupra mărfii, din piața mărfurilor reale în piața capitalului financiar – acesta este o parte indispensabilă procesului fortificării capitalului financiar. Totodată, bursa futures ca institut financiar poate completa și ieftini creditarea bancară a întreprinderilor la treapta realizării și vânzării ulterioare.

În economia națională un rol important ar putea avea tranzacții bursiere cu opțiuni, care se folosesc pentru întărirea asigurării participanților la tranzacțiile bursiere, deoarece oferă posibilitatea cumpărării opțiunilor de a limita posibilitatea pierderilor la încheierea tranzacțiilor bursiere. Un rol la fel de important în sistemul financiar îl ocupă de asemenea și bursa hârtiilor de valoare, care în esență sa, în rând cu toate celelalte tipuri de burse în Republica Moldova, este doar la începuturile sale.

În cele din urmă, comunitatea de afaceri ar putea participa mai activ în cadrul burselor internaționale, care deservește piața bursieră și a mărfurilor specifice. Sunt câteva particularități specifice a burselor internaționale și anume asigurarea liberei tranzacționări a profitului primit în rezultatul operațiilor bursiere, de asemenea și încheierea tranzacțiilor speculative (de arbitraj), care dau posibilitatea, respectând regimul monetar, marfă și regimului fiscal de a facilita o circulație monetară mai eficientă.

În felul dat, bursele, fiind instituții financiare specifice, care deservește necesitățile piețelor de capital, valutare și a mărfurilor, prezintă în sine un fel de piață preurilor asupra mărfurilor corespunzătoare și au un impact substanțial asupra cotelor bursiere, asupra preurilor de facto a tranzacțiilor concrete cu marfa reală (prin hedging), asupra competitivității firmelor și în cele din urmă asupra stării sistemului monetar național și mai presus de toate, asupra stabilității inflaționiste a acesteia.

Cu toate acestea, după cum se vede elaborările analitice reflectă, cu regret, un decalaj grav în dezvoltarea acestui segment important a infrastructurii financiare republicii. Mai mult decât atât, situația se complică din cauza imperfecțiilor legislative, problemelor legate de aplicarea legii, de o concurență insuficientă în cadrul mediului de afaceri. De aceea, în alegerea preferințelor între obiectivele intermediare și finale ale reglării stabilității inflaționiste în cadrul economiei naționale, accentul trebuie să fie făcut asupra analizei stării circulației monetare. Pe baza criteriului deplinții, ritmicității și echilibrării mijloacelor bănești, și de la autenticitatea diagnozei acestora (similar cu fluxul vaselor sangvine) depinde eficacitatea realizării obiectivelor stabilite.

Determinate în mod obiectiv, a stării reale economiilor în tranziție fiind pe calea formării sale, cu toate problemele și deficiențele reformării organizaționale-structurale, a reglementărilor legale, economice și problemelor socio-politice, subînțelege în numărul priorităților mersurilor primordiale și de urgență majoră elaborarea concepțiilor și a noilor abordări metodologice reglementării statale a stabilității inflației.

În teoria economică, diferența concepțiilor reglementatorii este determinată de prioritățile primordiale finale și intermediare. Problemele macroeconomice generale a reglementării guvernamentale în rile dezvoltate deseori, după cum este bine cunoscut, se formează la fel în limitele diferitor concepții de atingere a scopurilor finale. În cadrul acestor probleme se referă: diminuarea devierilor producției și ocupării forței de muncă, majorarea temporară de creștere a venitului național, optimizarea echilibrului de plată. Rezolvarea problemelor de acest fel în condițiile unei economii echilibrate și stabile asigură creșterea durabilă a acesteia în majoritatea țărilor dezvoltate.

Se consideră că această cale în cazul Republicii Moldova nu poate fi aplicată, la fel ca și pentru alte țări cu economia în tranziție, deoarece determinarea cotelor atingerii scopurilor stabilite, în primul rând, stabilizarea preurilor, la primul nivel a reformării economiei, trebuie să devină baza pentru oricare variantă a strategiei dezvoltării. Bazându-ne pe tratarea dialectică despre influența reciprocă a două categorii filosofice – conținutul și forma, este bine cunoscut, că dacă sub conținut se analizează circulația monetară ca o funcție, iar sub formă – sistemul financiar, atunci din cauza influenței dialectice care apare între acestea, schimbările în politicile monetară (monetar-creditară) și fiscală (bugetar-impozitară) vor determina schimbările în toată sistemul financiar. După aceea din motivul substituirii reciproce, sistemul financiar perfecționat influențează asupra perfecționării în instrumentele activității monetare și fiscale, asigurând stabilizarea inflației la nivelul macro a economiei naționale.

În rezultatul atingerii scopurilor intermediare a politicilor monetar-creditară și bugetar-fiscale

contribuie la schimbarea factorilor financiari (monetari), care activ influen eaz asupra sectorului de produc ie în direc ia stabilit de obiective finale.

În a a fel, scopurile intermediare se manifest ca orient ri a regl rii sistemului financiar, iar obiectivele finale determin impactul acestora asupra sferei de produc ie. Aceast dependen i rela ia reciproc este predeterminat , deoarece dintre sectorul monetar i sectorul de produc ie exist rela ia dialectic de influen reciproc : schimb rile în producere determin schimb rile în sectorul monetar, i, la rândul s u, schimb rile în cadrul sectorul monetar au un impact reciproc asupra sectorului de produc ie.

Totodat , este nevoie de luat în considerare, c **stadiul ini ial a stabiliz rii la nivelul macroeconomic a economiei na ionale este generat de scopurile intermediare, doar dup rezolvarea c rora, atingerea obiectivului final, cu alte cuvinte influen a politicilor monetar-creditare i bugetar-fiscale create asupra sectorului de producere, poate fi realizat în rezultat efectiv.**

Se consider , c **rezolvarea a problemelor asem n toare asigur dezvoltarea durabil a economiei na ionale fiec rei ri care se afl în situa ia de tranzi ie. Nu este o excep ie i ara noastr , pentru care determinarea c ilor atingerii scopurilor fixate i, în primul rând, stabilizarea infla iei (ordonarea politicii tarifare) trebuie s devin baza a oric rei programe (variante) de ie ire din criz .**

Totodat , este nevoie de luat în considerare, c cercet rile analitice problemelor macroeconomice a reglement rii guvernamentale economiilor în tranzi ie, arat c pot fi neîn elegeri l untrice. În a a fel stabilizarea a pre urilor în cadrul programelor antiinfla ioniste are ca efect, de regul , încetinirea ritmului de cre tere venitului na ional, cre terea ratei de omaj i altele. De aceea, **evenimente elaborate a regl rii economice necesit o unire motivat a acestora într-un complex, în acela i timp a m surilor luate de guvern, luate cu scopul, adeseori pentru atingerea scopurilor contradictorii.** Aceasta predetermin necesitatea ducerii eviden ei i respect rii stricte i tiin ific argumentate a metodelor i mijloace echilibr rii dinamice a influen ei corectatoare, îndreptate spre neutralizarea urm rilor negative i îndreptate spre atingere i sus inere, înainte de toate, intereselor na ionale, ale intereselor înguste departamentale, corporative i individuali.

Dup cum se observ , **programele reglement rii guvernamentale în cadrul economiei în tranzi ie, trebuie s se bazeze pe concepte teoretice specifice, s ia în considerare situa ia macroeconomic real a etapei de tranzi ie a economiei na ionale i priorit ile în cadrul sistemii de obiective primordiale politicilor monetar-creditare bugetar-fiscale (scopurile tranzitorii ale reglement rii guvernamentale).** Experien a dobândit în decursul a mai multor ani legat de guvernarea în condi iile reproducerii capitaliste i direc iile de baz a gândirii economice de vest, care determin natura rela iilor de cauz -efect în procesele economice, la diferite etape de dezvoltare a economiei de pia în mod diferit efectueaz îns rcinarea politicilor monetare i fiscale. Acest cadru conceptual de reglementare statal s-a schimbat i s-a dezvoltat sub influen a problemelor reale de reproducere i rolului guvernului în sistemele economice, în diferite stadii de îmbun t irea acestora, etc.

Astfel, **sintetizând adoptarea politicii de m suri anti-infla ioniste dezvoltate rile occidentale, putem concluziona c programul reglement rii de stat în economiile în tranzi ie, ar trebui în primul rând, s se bazeze pe recomand rile anumitor teorii (concepte) i, în al doilea rând, din specificul situa iei economice actuale.**

Cadrul conceptual al reglement rii de stat în rile cu o economie de pia s-a schimbat, i s-a dezvoltat sub influen a problemelor reale ale produc iei capitaliste, rolul guvernului în sistemele economice, luând în considerare experien a de management etc. Totodat , au fost tratate în sensuri diferite locul politicii monetar-creditare în teoria reglement rii guvernamentale i priorit ile în sistemul de obiective ale acestei politici (obiectivele intermediare reglement rii de stat).

În acest sens, **exist dou domenii principale ale gândirii economice occidentale, în diferite moduri, la diferite etape ale ciclului economic, care determin natura rela iei cauzei - efect în vigoare în procesele economice, i ca urmare, în mod diferit realizând punerea problemelor politicii monetar-creditare. Este important de a distinge abord rile la alegerea obiectivelor intermediare, i la prioritizarea obiectivelor finale ale regulamentare.**

Dup cum se tie, cadru principal conceptual al politicii economice în economiile de pia a fost doctrina keynesian . Bazându-se pe analizei de dezvoltare ciclic a economiei capitaliste i natura distructiv a crizei economice generale, J. Keynes ca premisa ini ial al concep iei sale a folosit ipoteza instabilit ii interne (instabilitatea) a economiei de pia . Aceast instabilitate este generat , în opinia sa, de insuficien a cererii asupra resurselor care rezult ca urmare a ocup rii ne depline a for ei de munc i folosirii pasive a factorilor de produc ie.

De aceea, principalul obiectiv al politicii macroeconomice este ocuparea deplină a forței de muncă, care poate fi atinsă doar cu ajutorul influenței guvernamentale, prin intermediul stimulării continue a cererii efective. Cererea de investiții, în această concepție, este decisivă, deoarece anume aceasta, spre deosebire de cea a consumatorilor, oferă câștiguri de capital, și astfel, afectează în mod direct dinamica veniturii naționale. Pe această bază, adepții doctrinei keynesiene au presupus că dinamica cererii de investiții (sau ca investiția a cererii realizată) reprezintă o cauză majoră de dezvoltare ciclică.

Însă, la rândul său, dinamica cererii de investiții depinde de nivelul ratelor dobânzilor, care, pe de o parte, servește ca contor (în proporție inversă) rata de rentabilitate a investițiilor realizate în trecut, iar pe de altă parte, sunt un indicator pentru extinderea posibilității cererii de investiții în prezent. De aceea, **pe baza acestei abordări conceptuale, scopul politicii monetare ar trebui să fie susținut și predeterminat de dinamica și nivelul ratelor dobânzilor.**

Schema de reglementare, constând din indicatori interconectați predeterminați subordonați în mod clar la nivel macroeconomic: masa monetară - rata dobânzii - investiții - venitul național, prin urmare, în mod eficient exploatate în mediu concurențial (slab monopolizate sau non-monopolizate) a piețelor. Stimularea cererii de consum a contribuit la majorarea ratei de creștere a veniturii naționale, îmbunătățirea securității sociale a populației din cauza unor venituri mai mari și realizării diverselor programe sociale finanțate de la buget.

Însă creșterea bruscă a proceselor de monopolizare a piețelor, a blocat acțiunea mecanismului prețului de echilibru și a dus la creșterea rapidă a unei noi valuri a inflației (costurile inflației) și a nivelului ridicat al omajului în 70 de ani, nu au putut fi explicate doar în conceptul keynesist.

Modificările obiective au avut loc în monopolizarea piețelor și au consecințe socio-economice serioase în urma globalizării, apariția pe piața europeană a statelor mici cu economii naționale în tranziție a făcut necesară actualizarea a priorităților reglementării macroeconomice și mai ales fundamentele teoretice ale politicii monetar-credite. Acestui lucru, de asemenea, a contribuit creșterea cererii și creșterea rapidă pe piețele internaționale volumului de capital împrumutat, inclusiv pe piața eurovalutară, intensificarea propagării volumului de capital asociate cu activitățile de CTN și etc.

Cu toate acestea, **principalul motiv pentru schimbarea priorităților de management la nivel macroeconomic și trecerea de la conceptul keynesian la abordările metodologice ale noului concept monetarist a servit izbucnirea focarului inflaționist la începutul anilor 70 și 90, ca urmare a faptului că deja am menționat monopolizarea și influența factorilor de natură structurală.** În locul lor în procesul economic factorii financiari ceea ce este predeterminat de noua bază teoretică a tranziției de la stimularea creșterii economice la o predominantă de măsuri anti-inflaționiste. Noua abordare conceptuală în consecință a condus la recomandările practice monetare să utilizeze circulația monetară și politică monetar-credite în sistemul de reglementare de stat pentru stabilitatea inflației.

Monetariții în construcțiile lor teoretice se bazează pe faptul că economia capitalismului pe plan intern este stabilă, capabilă de auto-reglementare și auto-reglare. În acest caz, o condiție necesară pentru manifestarea unor mecanisme de autoreglementare este stabilitatea circulației monetare și a prețurilor. Potrivit cu aceasta, impactul asupra domeniului finanțelor prin metode de politică monetar-creditară ar trebui să predetermine principalele sarcini ale reglementărilor guvernamentale. **Obiectul acestor acțiuni de reglementare, în conformitate cu trecerea de la conceptul monetar, sunt factorii de stimulare a ofertei de resurse. E antioane reprezentativă a macroindicatorilor dezvoltare economiilor în tranziție sugerează că impactul asupra dinamicii cererii (investiții), prin modificările ratelor dobânzilor, conform propunerii de către keynesieni duce doar la distrugerea unor mecanisme de autoreglementare în economie.**

Potrivit conceptului lui M. Friedman, **cererea, măsurată prin nivelul ratelor dobânzii, este o constantă în indicatorii macroeconomici și în evoluția sistemului economic se manifestă prin inerție și schimbări numai sub influența pe termen lung a factorilor structurali.** Cu toate acestea, trebuie remarcat că stabilitatea cererii este exprimată de o componentă sedentară reală a ratei dobânzii, schimbare operațională a creșterii este cauzată de componenta lor inflaționistă. Acesta este motivul pentru schimbarea substanțială a ratelor dobânzilor în funcție de așteptările inflaționiste pierzând efectul stimulat asupra dinamicii investițiilor. În astfel de circumstanțe, orice acțiuni pe termen scurt ale statului pentru a stimula cererea, în conformitate cu conceptul monetarilor contribuie la un nou focar de inflație.

Bazat pe această motivație, Milton Friedman și adepții săi **sugerează respingerea impactului asupra cererii ca o metodă de reglare contra-ciclică.** Argumentul de bază este necesar să se elimine motive care conduc la bruște fluctuațiile temporare de creștere a masei monetare și pierderea de stabilitate a

sistemului economic. În schimb, ei recomand ca obiectiv principal i pe termen lung politicii monetar-creditare monetare, i anume oferta, deoarece orice schimbare în oferta de bani în raport cu cererea determin reac ii ciclice în economie.

Rezult faptul c principalul factor în men inerea dezvolt rii economice durabile este, ceea ce determin , la rândul s u, obiectiv al politicii monetar-creditare în reglementarea cre terii (targitare, modelare etc.), optimizarea, care este fundamental pentru stabilizarea pre urilor. Acest lucru contribuie la includerea pre urilor de echilibru, ce reglementeaz preferin ele mediului de afaceri în domeniile de investi ii, în func ie de rentabilitatea activelor. În plus, influen ând preferin ele investitorilor prin schimbarea în rate de rentabilitate, statul atinge nu doar stabilitatea infla iei, dar i alte obiective macroeconomice ale dezvolt rii economice.

Strategia de comportamentul investitorilor depinde puternic de tempourilor de cre tere a pre urilor infla ioniste, care formeaz anticipa iile infla ioniste. Acest lucru se datoreaz în mare parte faptului c elementul principal în ierarhia preferin elor devine asigurarea împotriva pierderilor posibile infla ioniste. Cu toate acestea, **ac iunile întreprinse în mediul de afaceri, în scopul de a compensa pierderile din infla ie doar agraveaz situa ia, i sunt, la rândul s u, cauza a infla iei în viitor.** Mai mult decât atât **ac iunile pentru compensarea pierderilor cauzate de infla ie viitoare denatureaz mecanismul de stabilire a pre urilor i au un impact negativ asupra eficien ei influen ei statului asupra proceselor economice.** De aceea, lupta împotriva a tept rilor infla ioniste i cre tere a masei monetare, sunt obiectivele principale ale politicii monetar-creditare.

Analiza comparativ a celor mai renumite a conceptelor reglement rii de stat (keynesian i monetarist), prezentate mai sus, din punctul de vedere al problemei politicii antiinfla ioniste, arat , la prima vedere, faptul c abord rile aparent opuse la alegerea obiectului reglement rii - cererea efectiv sau furnizarea de resurse - se cerceteaz un singur set de obiecte - pia a într-o combina ie inseparabil a cererii i ofertei. Acest lucru este firesc pentru c , stimulând oferta, stimul m astfel cererea.

Astfel, ambele teorii din diferite perspective cerceteaz o singur problem – pie elor de echilibru, în final, problema dezvolt rii echilibrate a economiei na ionale în ansamblu. Aceste activit i în cadrul "cererii economice", în ceea ce prive te impactul lor asupra stabilit ii infla iei, pot fi împ r ite în dou grupe – m surile restrictive i m surile expansioniste. La m surile expansioniste se refer , în esen , expansiunea creditului a b ncii centrale, precum i a ob inut o r spândire destul de avansat în practic a func iilor statelor vestice i garantul tranzac iilor de creditare. Expansiunea creditului bancar (politica de "banilor ieftini") are un efect de sc dere asupra sistemului de rate ale dobânzii a b ncilor comerciale, facilitând astfel procesul de cre tere a resurselor, de exemplu, stimularea investi iilor.

Cu toate acestea, **efectul stimulatv al expansiunii creditului pe niveluri (de fapt, acesta este un factor negativ, generând continuu infla ia), alte activit i ale statului.** În special, putem remarca politica taxelor înalte percepute pe o scar progresiv , na ionalizarea diferitele sectoare ale economiei, cre terea cheltuielilor bugetare, utilizarea pe scar larg a m surilor protec ioniste, etc. Prin aceste m suri, **guvernul fie deplaseaz în mod direct pe investitori priva i i pe cei colectivi de pe pie e, contribuind astfel la consolidarea procesului de monopolizare a economiei, la cre terea ratei infla iei sau reduce stimulentele pentru economisire i a economiilor.**

În acela i timp, trebuie men ionat în condi iile unei politici eficiente antitrust de dezvoltarea la scara a concuren ei tempourilor sc zute a infla iei, complexul specificat de m suri are un efect stimulator asupra întregii economii. Astfel spore te rata de cre tere a venitului na ional, rata omajului scade, se intensific utilizare de capitalului fix i a celui circulant, etc. Acest lucru a fost dovedit prin utilizarea suficient de lung în practic a acestui set de m suri de c tre rile occidentale. Recomand rile în cadrul "ofertei economice", în general, au un efect stimulator asupra flexibilit ii investi iilor comparativ cu modelul keynesian.

Trebuie men ionat faptul c **în condi iile impactului statului aceasta poate fi direct sau indirect . Drept stimulent direct pentru a investi este, de exemplu, reducerea ratei de impozitare, reducerea progresiei de impozitare. Efectul indirect de stimulare poate fi, în opinia noastr , o m sur precum echilibrarea bugetului. Acest lucru duce la o reducere a ritmului de cre tere a infla iei, reducerea a tept rilor infla ioniste i, prin urmare, la sporirea investi iilor.** Astfel prin urmare recomand rile "recomand rilor a economiei" se bazeaz pe utilizarea unor astfel de instrumente eficiente ca financiar-fiscale. Aceste recomand ri au obiective multiple, gam larg de ac iuni.

În ceea ce prive te îmbun t irea stimul rii capitalului de investi ii (bunuri de capital), în cadrul "ofertei economice" se poate de a eviden ia un complex întreg de m suri care vizeaz consolidarea

producătorilor competitivi (vânzători). Acest lucru, mai presus de toate, de reprivatizare, de reducerea sau înghețarea, la un anumit nivel al cheltuielilor bugetare, eliminarea măsurilor protecționiste, liberalizarea legilor financiare și de credit, etc. Cu alte cuvinte, mai mult decât întreg pachet de măsuri este cerut de tranziție, supuse procesului de reformare a setului întreg de instrumente a relațiilor de piață.

Cu toate acestea, este nevoie de recunoscut că mecanismele de autoreglare ale economiei de piață pot funcționa în mod eficient doar în cazul în care un astfel de sistem în sine află în echilibru a "stabilizatorilor automați", adică sistemului echilibrat de acțiuni control ale statului, accelerează sau încetinesc decurgerea a proceselor economice. Mai mult decât atât, **așa cum arată teoria și practica a reglementării de stat din rile occidentale, echilibrarea complexului măsurilor de reglementare ar trebui să se bazeze pe prioritatea orientării pe termen lung, în comparativ cu obiectivele pe termen scurt.** În special, în condiții moderne, una dintre cele mai importante obiective este de a realiza pe termen lung, stabilitatea preurilor, și anume aducerea inflației la nu mai mult de 3-5% pe an.

În afară de recomandările monetariste și keynesiene în prezent în practica de reglementare de stat sunt utilizate alte propuneri a recomandărilor economice formulate în cadrul diferitelor teorii economice. Astfel, în rile în curs de dezvoltare, cu o inflație ridicată sunt utilizate pe scară largă recomandările adeptilor teoriei de structuralizare (susținători ai numitei teorii a inflației structurale). Structuraliștii cercetează inflația ca pe un proces dinamic cauzat de dezechilibre între industrii și sectoare ale economiei, de inelasticitatea ofertei în raport cu cererea, preuri inflexibile etc. Principalul motiv de accelerare a inflației, în opinia lor, sunt dezechilibrele din structura cererii și, în special a cererii de investiții în industrie, energetic și alte industrii cu rate scăzute de rentabilitate și, ca regulă, lungă durată a recuperării investiției. Aceasta conduce la încetinirea creșterii cifrei de afaceri a investițiilor, însoțită de o creștere a disproporțiilor în sfera de producție și de schimb. Pentru a depăși aceste fenomene structuraliștii recomandă folosirea unei combinații de restricții a reglementării monetare și restructurării economiei.

Mediul de piață depinde de mai mulți factori, printre care cel mai important loc din punctul nostru de vedere, îl are rata creșterii a inflației, care este indicator al nivelului echilibrului economiei. În funcție de rata inflației, omajului, rata de creștere a venitului național pot fi folosite o sistem anumit a reglementărilor guvernamentale, inclusiv metodele diferite a politicii monetar-creditare și impozitare-fiscale. Astfel, atestăm, că **teoretic și practic valoarea sistemelor de reglementări guvernamentale, aprobate în țări cu economie de piață este incontestabilă. Acesta nu este pus la îndoială nici de economiștii analiza intens experiența occidentală în numeroase publicații recente, nici autoritățile legislative și executive, la diferite niveluri, pe scară largă puse în practică gestionării anumitor elemente ale reglementării pieței.**

Referințe bibliografice

1. : , 2000. ISBN 9785020083424.
2. BUCHANAN, J.M. *The Limits of Liberty: Between Anarchy and Leviathan*. Indianapolis: University of Chicago Press, 1977.
3. GÂRLĂ, E. Probleme de optimizare de dimensiuni mari. In: Competitivitatea și inovarea în economia cunoașterii: conferința științifică internațională, 25-26 septembrie, 2009. Chișinău, 2009, vol. 1, pp. 90-93.
4. ILIADI, Gh., ROTARU, A., GÂRLĂ, E., DODON, S. Întărirea inflației - direcția prioritară a asigurării stabilității ca premisă a reglementării financiare și creșterii economice: articol științific de sinteză. In: *Economie și Sociologie*. Ediție suplimentară. 2013, nr. 1. ISSN 1857-41430.
5. ILIADI, Gh., ROTARU, A., GÂRLĂ, E., DODON, S. Modelarea proceselor inflaționiste: articol de sinteză. In: *Economie și Sociologie*. Ediție suplimentară. 2013, nr. 4, pp. 4-58. ISSN 1857-41430.
6. ILIADI, Gh., DODON, S. Evoluția strategiilor alternative ale politicii monetar-creditare orientate spre stabilizarea inflației. In: *Analele Institutului de Economie, Finanțe și Statistică*. Ediția a III-a. Chișinău, 2013, pp. 31-35. ISSN 1857-3630.
7. ILIADI, Gh. Evoluția teoriei macroeconomice și aspecte prioritare a paradigmei economice la etapa emergentă. In: *Economic Growth in Conditions of Internationalization: international scientific conference, 18-19 october 2013*. Eight edition. Institute National Institute of Economic Researches. Chișinău: NIER, 2013, pp. 16-21. ISBN 987-9975-4185-0-8.
8. GÂRLĂ, E. Inflația și factorii ei de impact. In: *Modernism and Progress in Arts and Sciences: proceedings of the 37 Annual ARA Congress, June 04-09 2013*. Chișinău: Central Publishing House, 2013, pp. 331-333.

Recomandat spre publicare: 06.03.2014